

מבט לאיראן

3-17 במרץ 2022

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

◀ שני קצינים בכירים במשמרות המהפכה נהרגו בתקיפה שיוחסה לישראל באזור דמשק ב-7 במרץ 2022. בהודעה, שפרסמו משמרות המהפכה, איים הארגון בתגובה על מותם של שני הקצינים. בהלוויית שני הקצינים השתתפו באופן חריג מפקד משמרות המהפכה ומפקד זרוע האוויר של משמרות המהפכה.

◀ בלילה שבין ה-12 ל-13 במרץ 2022 שיגרה איראן לפחות עשרה טילים לעבר העיר ארביל שבצפון עיראק. משמרות המהפכה קיבלו אחריות לירי לעבר "בסיס ציוני" בחבל הכורדי. ערוץ אלמיאדין הלבנוני המזוהה עם חזבאללה דיווח, כי המתקפה כוונה לעבר בסיס מודיעין ישראלי ממנו יצאו במחצית פברואר מל"טים ישראלים, שתקפו בסיס צבאי בכרמאנשאה שבמערב איראן. דובר משרד החוץ האיראני התייחס במסיבת עיתונאים לתקיפה בארביל ואמר, כי איראן הזהירה את ממשלת עיראק פעמים רבות שלא לאפשר לגורמים זרים להשתמש בשטחה כדי לפגוע באיראן וכי "המשטר הציוני" השתמש בעבר בשטח עיראק כדי לערער את ביטחונה של איראן.

◀ פעילות כלכלית איראנית באזור: שגריר סוריה באיראן נפגש עם בכירי לשכת המסחר המשותפת לאיראן ולסוריה ודן עימם בהרחבת מעורבותן של חברות איראניות פרטיות בתהליך שיקומה הכלכלי של ארצו; נציגים איראנים פתחו בשיחות עם נציגי הטאלבאן באפגניסטאן בנוגע לחידוש סלילת מסילת רכבת מצפון-מזרח איראן לצפון-מערב אפגניסטאן; שגריר איראן באפגניסטאן השתתף בכנס שדן בשיתוף פעולה מסחרי בין מחוז כרמאן שבמערב איראן לאפגניסטאן; וחברות איראניות לייצור מערכות צבאיות השתתפו ביריד הבינלאומי לביטחון, שנפתח בבגדאד.

התקיפה האיראנית בעיראק על יעד שתואר על ידה כקשור לישראל

◀ לפחות עשרה טילים נורו בלילה שבין ה-12 ל-13 במרץ מצפון-מערב איראן לעבר ארביל שבצפון עיראק, בסמוך לקונסוליה האמריקאית בעיר. מושל מחוז ארביל מסר, כי שני בני אדם נפצעו במתקפה (13, rudaw, 2022). הטלוויזיה האיראנית דיווחה (13 במרץ 2022), כי התקיפה כוונה לעבר "בסיסים ישראלים סודיים". ערוץ החדשות צאברין ניוז (Sabereen news) דיווח מפי מקור ביטחוני (13 במרץ 2022), כי מתקפת הטילים כוונה ליעדים של המוסד, בתגובה לתקיפות, שביצעה ישראל נגד איראן משטח החבל הכורדי בצפון עיראק. הערוץ דיווח, כי התקיפה לא בוצעה בתגובה למותם של שני קציני משמרות המהפכה, שנהרגו בתקיפת חיל האוויר הישראלי בסוריה, וכי "ההתנגדות" שומרת לעצמה את הזכות להגיב לתקיפת חיל האוויר בזמן

ובמקום המתאימים. ערוץ אלמיאדין הלבנוני דיווח (13 במרץ 2022), כי מבסיס המודיעין הישראלי, שהותקף בארביל, יצאו ב-14 בפברואר 2022 שישה מל"טים ישראלים, שתקפו בסיס צבאי במחוז כרמאנשאה שבמערב איראן וגרמו לאבידות.

◀ מתקפת הטילים האיראנית לעבר ארביל (אירן"א, 13 במרץ 2022).

◀ משמרות המהפכה קיבלו אחריות על התקיפה לעבר "הבסיס הציוני" בצפון עיראק. בהודעת הארגון נאמר, כי התקיפה באמצעות טילים מדויקים באה בתגובה ל"פשעי הציונים בשבועות האחרונים". משמרות המהפכה הזהירו מפני פעולות נוספות מצד ישראל, שיביאו למענה חריף מצד איראן. עוד נכתב בהודעה, כי ביטחונה ויציבותה של איראן מהוות "קו אדום" עבור הכוחות המזוינים האיראנים (פארס, 13 במרץ 2022).

◀ משרד החוץ העיראקי גינה את המתקפה. בהודעת המשרד נאמר, כי התקיפה מהווה הפרה בוטה של הריבונות העיראקית והטלת אימה על אזרחיה וכי היא מערערת את יציבותה של עיראק בתקופה רבת חשיבות (חשבון הטלגרם של משרד החוץ העיראקי, 13 במרץ 2022). בנוסף על כך, זימן משרד החוץ העיראקי את שגריר איראן בבגדאד, אירג' מסג'די (Iraj Masjedi), כדי להעביר לו איגרת מחאה (איסנ"א, 13 במרץ 2022). ב-14 במרץ 2022 התייחס דובר משרד החוץ האיראני, סעיד ח'טיבזאדה (Saeed Khatibzadeh), לתקיפה בארביל ואמר, כי איראן הזהירה את ממשלת עיראק פעמים רבות שלא תאפשר לגורמים זרים להשתמש בשטחה כדי לפגוע באיראן. הוא הדגיש, כי אין זה מקובל שמדינה עימה יש לאיראן קשרים עמוקים תהפוך מוקד של איום עבורה וכי איראן מצפה מעיראק לשים לכך קץ אחת ולתמיד. הוא הוסיף, כי "המשטר הציוני" יצר פעמים רבות חוסר ביטחון עבור איראן משטח עיראק (אירן"א, 14 במרץ 2022).

◀ בהתייחסו לתקיפה בארביל אמר שגריר איראן בבגדאד, אירג' מסג'די (Iraj Masjedi), כי איראן מכבדת את ריבונותה של עיראק וכי המתקפה לעבר ארביל לא כוונה נגד ריבונות עיראק אלא נגד הציונים ובסיס הריגול של המוסד. הוא ציין, כי בכורדיסטאן הוקם בסיס עבור הישראלים, ממנו הם פעלו נגד ביטחונה של הרפובליקה האסלאמית. איראן ביקשה כמה פעמים מרשויות החבל הכורדי לפעול בעניין זה, אך דבר לא נעשה ולאיראן לא נותרה כל ברירה אלא לפעול בעצמה. מסג'די הוסיף, כי למתקפה לא היה כל קשר לאמריקאים וכי היא לא כוונה נגד הקונסוליה האמריקאית או השגרירות האמריקאית (אירן"א, 14 במרץ 2022).

◀ בהתייחסות למתקפת הטילים לעבר ארביל אמר מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, אסמאעיל קאא'ני, כי התקיפה בבסיס "הישות הציונית" בארביל היתה מכרעת. בכינוס מפקדים במשמרות המהפכה ב-15

במרץ 2022 אמר קאא'ני, כי ישראל נחלשה עד כדי כך שבישראל ישנים בפחד ודואגים שמא יתעוררו ויגלו שאיבדו עוד חלק מאדמותיהם הכבושות. מפקד כוח קדס התייחס גם לחדירת כלי טיס בלתי מאויש של חזבאללה לשטח ישראל ולעג ליכולות "כיפת ברזל" באומרו כי כלי הטיס מתוצרת חזבאללה התגבר על המערכת והצליח לחדור לשטח ישראל ולשוב לבסיסו (תסנים, 15 במרץ 2022).

מותם של שני קציני משמרות המהפכה בתקיפה בסוריה שיוחסה לישראל

◀ קודם לכן הודתה איראן, כי שני קצינים בכירים של משמרות המהפכה בדרגת אלוף משנה נהרגו בתקיפה שיוחסה לחיל האוויר של צה"ל באזור דמשק ב-7 במרץ 2022. אמצעי התקשורת באיראן דיווחו (8 במרץ 2022), כי בתקיפה נהרגו **מרתזא סעיידנז'אד** (Morteza Saeednejad) ו**אחסאן כרבלאא'י-פור** (Ehsan Karbalaieipour). בהודעת משמרות המהפכה נאמר, כי "המשטר הציוני" ישלם על הפשע שביצע (אירנ"א, 8 במרץ 2022). משרד החוץ האיראני פרסם אף הוא הודעת גינוי בה נאמר כי "פעולות מכונת ההרג הישראלית לא יישארו ללא עונש" (פארס, 9 במרץ 2022).

שני קציני משמרות המהפכה שנהרגו בתקיפת צה"ל בסוריה (פארס, 8 במרץ 2022).

◀ בהלוויית שני הקצינים השתתפו באופן חריג **מפקד משמרות המהפכה, חסין סלאמי** (Hossein Salami), ומפקד זרוע האוויר של משמרות המהפכה, **אמיר-עלי חאג'יזאדה** (Amir Ali Hajizadeh) (תסנים, 9 במרץ 2022).

מפקד משמרות המהפכה ומפקד זרוע האוויר של משמרות המהפכה בהלוויית שני הקצינים (תסנים, 9 במרץ 2022).

המעורבות האיראנית בסוריה

◀ שגריר סוריה באיראן, שפיק דיוב (Shafiq Dayoub), נפגש ב-8 במרץ 2022 עם יו"ר לשכת המסחר המשותפת לאיראן ולסוריה, כיואן כאשפי (Keyvan Kashefi), ועם מזכ"ל לשכת המסחר המשותפת, חסן שמשאדי (Hassan Shamshadi) והדגיש בפניהם את הצורך בהשתתפות חברות איראניות בוועידה לשיקום סוריה הצפויה להתכנס בדמשק ביוני 2022. דיוב ציין, כי הוועידה מהווה הזדמנות טובה עבור חברות פרטיות איראניות להתוודע להזדמנויות השקעה חדשות בסוריה ולמלא תפקיד משמעותי בשיקומה הכלכלי. השגריר הסורי התייחס לחוק ההשקעות הסורי החדש המקל על משקיעים במדינה באמצעות מתן פטורים ממכס, הקלות, ערבויות וסיוע. בנוסף על כך, קרא השגריר לקיים באיראן ירידים מסחריים, בהם יוצגו סחורות סוריות, כדי לסייע בהרחבת הקשרים הכלכליים והמסחריים בין שתי המדינות. יו"ר לשכת המסחר המשותפת לאיראן ולסוריה אמר בפגישה, כי למגזר הפרטי האיראני יש הרצון והיכולת להיכנס לשוק הסורי וכי לשכת המסחר המשותפת פועלת להסרת הקשיים המעכבים השקעות של חברות איראניות בסוריה. מנכ"ל לשכת המסחר המשותפת עדכן על אודות שורת צעדים בהם מתכוונת הלשכה לנקוט כדי להגביר את כניסתם של אנשי עסקים, סוחרים ומשקיעים איראנים לסוריה, ובכלל זה הכנת מסד נתונים של סוחרים משתי המדינות, הדרכות בנוגע לחוקים ולתקנות הנוגעים ליצוא וליבוא בין המדינות, הצגת הזדמנויות ההשקעה בפני המגזר הפרטי וקיום ביקורים הדדיים של אנשי עסקים מאיראן ומסוריה (poolpress.ir, 8 במרץ 2022).

המעורבות האיראנית בעיראק

◀ דובר משרד החשמל העיראקי, אחמד אלעבאדי (Ahmad al-Abadi), הודיע, כי משלחת עיראקית רמת דרג תגיע במחצית מרץ 2022 לאיראן כדי לנהל משא ומתן לפתרון בעיית החוב העיראקי לאיראן בגין יבוא חשמל וגז. במשלחת העיראקית ישתתפו שרי החשמל, האוצר והנפט ומנכ"ל בנק המסחר העיראקי. אלעבאדי מסר, כי חברי המשלחת, שמונו על ידי ראש ממשלת עיראק, מצטפא אלכאט'מי, ינהלו משא ומתן עם נציגי איראן בנוגע להסכמים לאספקת גז וחשמל וכי בתום השיחות תשלם עיראק חלק מחובותיה לאיראן כדי לאפשר את הגדלת אספקת הגז האיראני. הוא ציין, כי החוב העיראקי לאיראן עומד על יותר מ-1.6 מיליארד דולרים וכי עדיין לא ברור האם הוא ישולם במספר תשלומים לאורך שלוש שנים או בתשלום אחד. אלעבאדי הוסיף, כי

בשל החוב העיראקי הפחיתה איראן את אספקת הגז לעיראק מ-45 מיליון מטר מעוקב ביום ל-8 מיליון מטר מעוקב בלבד (אילנ"א, 6 במרץ 2022).

◀ שגריר איראן בבגדאד, אירג' מסג'די (Iraj Masjedi), ביקר ב-5 במרץ 2022 בביתן האיראני ביריד הבינלאומי לביטחון בבגדאד, שנפתח ב-2 במרץ 2022. השגריר התקבל על ידי מומחי ביטחון וקצינים עיראקים בכירים. ביריד משתתפות כשישים חברות לייצור מערכות צבאיות מ-13 מדינות באסיה ובאירופה. מסג'די אמר, כי השתתפות איראן ביריד היא ביטוי למדיניותה לתמוך במדינות האזור ולהרחיב את שיתוף הפעולה עימן, במיוחד בתחום ההגנה (אתר רשות השידור האיראנית, 5 במרץ 2022).

ביקור שגריר איראן בבגדאד ביריד הביטחוני בבגדאד (אתר רשות השידור, 5 במרץ 2022).

◀ שגריר איראן בבגדאד, אירג' מסג'די, נפגש ב-9 במרץ 2022 עם ג'נין הניס פלאסצ'רט (Jeanine Hennis-Plasschaert), שרת ההגנה ההולנדית לשעבר ונציגתו המיוחדת של מזכ"ל האו"ם למשימת הסיוע של האומות המאוחדות בעיראק. השניים דנו במצב הפוליטי בעיראק ובמגעים לכינון ממשלה חדשה בבגדאד והדגישו את הצורך בהשתתפות כלל הקבוצות הפוליטיות בממשלה החדשה (איסנ"א, 9 במרץ 2022).

פגישת שגריר איראן בבגדאד עם נציגת מזכ"ל האו"ם בעיראק (איסנ"א, 9 במרץ 2022).

◀ אמיר-חסין קאזיזאדה האשמי (Amir-Hossein Ghazizadeh Hashemi), סגן נשיא איראן ויו"ר "קרן החלל" המסייעת למשפחות של חללי מלחמה, הודיע על כוונת הקרן להקים איחוד של קרנות החללים של המדינות החברות ב"ציר ההתנגדות". בנאום בטהראן אמר הבכיר האיראני, כי "ציר ההתנגדות" הפך כיום סמל להקרבה עצמית ולמות קדושים וכי על איראן לשתף פעולה עם האחים ברחבי העולם המחויבים לתרבות

המהפכה. הוא ציין, כי "קרן החלל" שואפת להקים איחוד בין קרנות החללים במדינות החברות בציר וכי עיראק ולבנון כבר הביעו את הסכמתן לרעיון זה (תסנים, 11 במרץ 2022). בתחילת מרץ ביקר יו"ר "קרן החלל" בעיראק ונפגש עם בכירי הממשל, ובראשם הנשיא וראש הממשלה, וחתם על מזכר לשיתוף פעולה עם מוסד החללים העיראקי (אתר רשות השידור האיראנית, 1 במרץ 2022).

חתימת מזכר הבנה בין קרן החלל האיראנית למוסד החללים העיראקי (אתר רשות השידור, 1 במרץ).

המעורבות האיראנית באפגניסטאן

◀ סגן יו"ר החברה האיראנית לתשתיות תחבורה, עבאס ח'טיבי (Abbas Khatibi), מסר שאיראן החלה בשיחות עם נציגי הטאלבאן בנוגע לחידוש סלילת מסילת הרכבת מח'ואף (Khaf) שבצפון-מזרח איראן להראת (Herat) שבצפון-מערב אפגניסטאן. מסילה זו מהווה חלק מפרויקט מסילת רכבת, שאמורה לחבר בין סין במזרח דרך אוזבקיסטאן, אפגניסטאן ואיראן לתורכיה ולאירופה. ח'טיבי ציין, כי המסילה מח'ואף להראת, ש-77 ק"מ ממנה עוברים בשטח איראן, תוכל לשמש להעברת מיליון נוסעים ושישה מיליון טון סחורות מדי שנה. הוא הוסיף, כי איראן הציעה לאפגניסטאן מספר דרכים להשקעות איראניות נוספות בפרויקט. סלילת המסילה החלה לפני מספר שנים ואיראן כבר השלימה את סלילת שני החלקים הראשונים של פרויקט מסילת הרכבת העוברים בשטחה. סלילת חלקי המסילה העוברים בשטח אפגניסטאן נעצרה בשל ההתפתחויות הפוליטיות באפגניסטאן והשתלטות הטאלבאן. לדברי ח'טיבי, נציגים איראנים קיימו לאחרונה שיחות עם נציגי ממשלת הטאלבאן וסיכמו עימם על חידוש הפרויקט (תסנים, 7 במרץ 2022).

◀ שגריר איראן באפגניסטאן, בהאדר אמיניאן (Bahador Aminian), אמר בכנס, שדן בשיתוף הפעולה המסחרי בין מחוז כרמאן שבמערב איראן לאפגניסטאן, כי התנאים הנוכחיים באפגניסטאן מייצרים הזדמנות טובה עבור כלכלת איראן. הוא אמר, כי היקף היצוא האיראני השנתי לאפגניסטאן עומד על כ-3.5 מיליארד דולרים וכי כ-60% מהקשיים הניצבים בפני היצוא האיראני נובעים מבעיות פנימיות בתחומי המכס, החקיקה, הביורוקרטיה וכיו"ב. הוא ציין, כי השלטת השלטון המרכזי על כל שטחי אפגניסטאן שיפרה את מצב הביטחון והפחיתה את ממדי השחיתות וכי קיימות כיום הזדמנויות טובות עבור המגזר הפרטי האיראני להרחיב את פעילותו והשקעותיו באפגניסטאן, למשל בתחומי האנרגיה והחקלאות (אתר לשכת המסחר האיראנית, 12 במרץ 2022).

שגריר איראן באפגניסטאן בכנס בכרמאן
(אתר לשכת המסחר, 12 במרץ 2022).